

de debò en el sanhedrí. —¹¹ Com correspon a la fonètica insular, allí *-ill-* es pronuncia *-ll-* geminada, i la pronúncia menorquina és *sullevá* segons *AlcM*: és clar que Moll vol dir el mateix en AORBB III, 69, quan el posa amb l'extravagant grafia *subllevar*. —¹² *DAG*, sembla referir-se al passatge de Roca i Seguí quan posa sense aclariments «*lleuassa* mall., S. XVIII, lleva grossa». ¿Concixeria Aguiló *lleua* amb el sentit de 'séc' i potser a Mall.?

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *levíssim, levitat, lleuger, lleugerament, lleugeresa, lleugereria, alleugerir, alleugerar, enlleugerir, alleugeriment, alleugerament, alleugeridor, alleugerador, alleugerida, alleugerada, alleugerable, alleujar, alleujament, alleujada, alleujador, alleujaça, llevar, llevar de carrera, llevat de quatre, llevar fals testimoni, allevar, allevança, llivar, llevar taula, llevar-se de dinar, llevant-de-aula, llevar l'infant, llevadora, llevanera, lavandera, llevat (de), llevant de, lleva, mar de lleva, llevadís, porta o pont llevadís, mànegues llevadisses, escala llevadissa, mena llevadissa, llevador, llevant, llevanti, llevantada, llevantar-se, llevantejar, llevantera, llevantitxol, llevantó, llevantol, llevat m., Llevata, Serra-Llevada, pa llevat, llevadura, lleute, lleuto, lleudo, enllebeït, enllobeït, esllobeït, enllobir, enllobeir, capllevar, caplleuador, caplleuta, caplleua, caplleui, elevar, elevació, elevat, elevador, elevament, elevat, elevatiu, elevatori, elevera, elevable, rellevar, relleu, relleu de la taula, dia de relleu, relleuaries, relleunejar, relleune, rellevada, rellevador, rellevament, rellevat, sollevar, sollevar, solleuament (cf. infra), so(s)llevadís, so(s)llevament (cf. supra), subllevar, sublevació, levitació, levitar, lleves, llévans, llemes, llémens, glémens, lleuanyia, llivanyia, lleva 'barra o palanca' i 'esquerda', llivanta, lleuassa, llivanyós, llavanyós, lleuacabells, llevadits, llevagats, llevamà, lleuassassa, llevantcaient, anar llevant-caient, lleuaoelles, lleuapèls, lleuaplats, lleuaural.*

Lleuda, lleudar, lleudari, V. lleure Lleuder, V. lleudera i lleure Lleudo, V. lleute (LLEU) Lleuga, V. llegua Lleuger, lleugeresa, V. lleu Lleuma, encruament local de lleuma (= flemma) amb llemit, lleumuga, llim Lleura, V. heura

LLEURE, v. 'ser permès', 'tenir temps, vagar-li a algú de fer ---', i substantivat *lleure* 'oci', abans *le(z)er, lleer*, del ll. *LICÈRE* 'ser permès'. □ 1.ª doc.: S. XIII.

En els textos més arcaics apareix encara en diverses formes de la conjugació, com l'imperfet d'indicatiu: «Sent Beneset --- tot lo covent --- venc a él ---; per què, fo per éls elegut per abat; e con él los forsàs que tengessen lur regla --- con éls vesessen que no-ls lesia fer res no-*legut*, e que avien a deseparar so que avien acostumat, éls mesclaren verí ab ví, e --- lo li deren per beure», *VidesR*, 77v2 (trad. «sibi cum aspicerent *illicita* non *licere*»); en Subj. Pres.: «a negun hom no *lega* aquesta pàgina de nostra constitució *trenca*» en una primerenca versió catalana de la constitució dels Templers, fi S. XIII i c. 1300 (*MiretS, TemplH*,

p. 342); present «ni li *leu*» en *Llull*; perfet 3: «farina que --- no los *lech* que los levàs», *Gènesi de Scriptura* de G. G. Serra, a. 1451 (ed. Ag., 63) (cf. *LLEVAR* i *MOLDRE*).¹

Tanmateix el que es troba més sovint, ja des del principi, és *ésser legut*, que acabem de veure en forma negativa en les *VidesR*; i hi reapareix en altres passatges: «era *legut* als crestians que esteguessen costa Alexandria», 199v2 (= «*permissum erat*», 602.25); «sia *legut*, ad aquel de qui seran los ditz peixes, que-ls pucha vendre a quis que-s vula, ab que --- no-ls trasque(n) fora la terra del dit Sr. Rey», ross. 1298 (*RLR* v, 99); «no-m dóna vijares --- que haja un hom al món pus miserable que aquell qui no ha sostenguda alguna adversitat: no li és stat *legut* de experimentar si mateix», Ant. Canals (*Providència, NCl.*, 99); «jo m'adleitava assats en ton matrimoni --- e ara --- veig tota gran fortuna és gran servitut --- car a mi no és *legut* de fer ço que seria *legut* de fer a un laurador: los meus vassalls me forcen --- que yo haja altra muller»; «volguí-m'hi acostar per besar-li los peus e les mans. —Tira-t —dix ell—, car aquest cos de què-m veus cobert, fantàstic és e no-l pories ne t'és *legut* tocar», *BMtge (Valter, NCl. x, 35.13; Somni, NCl.*, 23.12).

Llegut era usat adjectivament i fins adverbialment per 'lícit': «a vós, Pare sant, no pot ésser allegat que no pusquats fer raonablement e *leguda* ço que a vós paria», doc. cancelleresc de 1323 (*Finke, Acta Ar. II*, 584); «si era *legut* o permès, hom mateix se mataria dient: —O, traydor!», *StVicentF (Quar.*, 273.75). Molt freqüent sobretot la combinació *ésser leguda cosa*: «si bona cosa és dejenar, no és *leguda cosa* menjar tant en un jorn, com en dues, cor si-u era no seria gran virtut en dejenar», «no era *leguda cosa* que a fembra fossen dites tan subtils paraules», *Llull (Blanquerna, NCl. I, 159.23, 197.24, i de nou II, 101.9)*.

Com és tan sabut, avui l'ús de *lleure*, sobretot en el sentit de 'vagar-li a algú de fer tal o tal' és encara viu, i fins colloquial, en diverses comarques del Princ. i de Mall., almenys entre gent d'edat i de llengatge conservador (jo mateix ho he sentit de jove a algun parent meu empordanès). No devia haver-ho sentit gaire als seus pares, empordanesos adaptats a Barcelona, el meu, quan s'ho anotava a *Llers* pel maig de 1898, en la temporada que hi passà tornant del seu desterro: «*lleu, lleure, llegui, llegués, llegut*: vagar, venir bé o tenir temps: *ho faré quan me llegui*, ho ha dit en J.»: de primer havia posat «*lleure o llaure*» —tenia 28 anys—, i va passar ratlla al segon: es comprèn que li digueren que això no, per on acabem de veure que no ho coneixia encara, de font escrita; i és que de fet fins llavors ben rarament, si mai, havia aparegut en escriptors de la Renaixença.

Després van usar-lo bons narradors empordanesos o de la Costa Brava: «encara no *m'ha llegut* d'anar-hi» i algun cas més en *Marines y Boscatges* de Ruyra (*El Rem de Trenta-Quatre*), p. 177; «bé 'm *lleurà* prou» en *Solitud* de Victor Català (86). *AMAlcover* fa constar (1913) que a Mallorca és viu, no sols l'infinitiu sinó tota la conjugació impersonal: «*me lleu,*